Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Asiantuntijakuuleminen

30.9.2024

EDUSKUNTA
Ympäristövaliokunta
ymparistovaliokunta@eduskunta.fi

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025, ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2025 ei tuo juuri muutoksia kevään kehysriihessä päätettyyn. Hallitus jättää viljelijätuet leikkausten ulkopuolelle. MTK pitää tärkeänä myös ruoka-alan kasvuohjelmalle varattua 10 miljoonan euron rahoitusta. Elintarvikeviennin arvon kasvattamiseen liittyvien toimien toimeenpanon kiirehtiminen on tässä asiassa ensisijaista.

Hallituksen budjettiesitys on valtiontaloutta vahvasti tasapainottava. On kuitenkin tärkeä, että hallitus on esityksessään huomioinut nykyisen turvallisuustilanteen ja huoltovarmuudesta huolehtimisen.

Luonnon monimuotoisuuden edistäminen

Maa- ja metsätalouden luonto- ja ympäristötoimiin kohdistuu sekä EU-tasolta että kotimaassa kasvavia vaatimuksia. Tähän nähden em. toimiin osoitettu rahoitus on budjettiesityksessä riittämätön.

Vapaaehtoisen luonnonsuojelun ja ennallistamisen (METSO, Helmi) tehostamiseen ja yksityisrahoitteisen luonnon ennallistamistyön lisäämiseen esitys kohdentaa noin 1,8 miljoonaa euroa. MTK kannustaa hallitusta käyttämään rahan toimivien luontoarvomarkkinoiden kehittämiseen. Näin esimerkiksi yrityksille syntyy aito mahdollisuus rahoittaa haluamiaan ympäristötoimia, ja samalla maanomistajien mahdollisuudet hyödyntää omaisuuttaan tavoitteitaan vastaavalla tavalla paranevat.

EU:n ennallistamisasetuksen vaikutukset täsmentyvät, kun Suomi valmistelee kansallisen ennallistamissuunnitelmansa. Kansallisen ennallistamissuunnitelman onnistunut valmistelu edellyttää varojen suuntaamista kattaviin vaikutustenarvioihin kansallisten joustojen täysimääräisen hyödyntämisen tueksi ja kustannustehokkaimpien toteutusvaihtoehtojen löytämiseksi. Vaikutusarvioinnit on syytä käynnistää välittömästi.

Ilmasto ja energia

Hallitus on laajentamassa fossiilisen polttoaineen päästökaupan soveltamisalaa kansallisesti maa- ja metsätalouden käyttämiin polttoaineisiin. Päästökauppadirektiivissä nämä toimialat on jätetty soveltamisalan ulkopuolelle ja kansalliselle toimeenpanolle on jätetty paljon liikkumatilaa. Fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupan soveltamisalan kansallinen laajentaminen ilman hyvityksiä olisi hallitusohjelman vastainen toimi. Hallituksen esitys voi nostaa maa- ja metsätalouden kustannuksia MTK:n arvion mukaan vuosittain yhteensä noin 60 miljoonaa euroa vuodesta 2027 alkaen. Tämä tarkoittaisi vajaan 7 % leikkausta maatalouden keskimääräiseen yrittäjätuloon. Mikäli uudistus toteutetaan, on tämä hyvitettävä maa- ja metsätaloudelle. Tehokkaimmin hyvitys toteutetaan energiaveron palautuksena. MTK:n näkemyksen mukaan kasvavia päästökauppatuloja tulisi käyttää energiaverojen palautusjärjestelmän ohella myös maa- ja metsätalouden vihreän siirtymän

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

rahoittamiseen siten, että vaihtoehtoisia käyttövoimia olisi loppukäyttäjän näkökulmasta tulevaisuudessa käytettävissä.

Metsänhoidon rahoitukseen esitettyä leikkausta MTK pitää pettymyksenä. Metsien kasvua ja hiilensidontaa tulisi lisätä nopeasti. Silti hallitus ei tee mitään METKA-rahojen turvaamiseksi. Kun työt metsässä loppuvat varojen puutteen vuoksi, karkaa hallitusohjelman tavoite metsänhoidosta entistä kauemmaksi. Pettymys on myös se, ettei budjettiesitys sisällä hallitusohjelmassa luvattua korotusta metsävähennykseen.

Vaativassa taloustilanteessa hallitus etsii tietä uuteen kasvuun muun muassa lisäämällä tutkimus-, kehitys ja innovaatiorahoitusta sekä myöntämällä verotukea puhtaan siirtymän suurille investoinneille. MTK pitää tärkeänä, että TKI-rahoitusta ohjataan myös puhtaan siirtymän kannalta keskeisten luonnonvara-alojen ja laajan biotalouden kasvuun ja kehittämiseen.

Vedet ja maaperä

MTK pitää panostuksia vesien- ja merenhoidon toimenpiteisiin välttämättöminä ja katsoo, että vähintään nyt esitetty rahoituksen taso on säilytettävä jatkossakin. Vesien- ja merenhoidon toimenpiteillä vähennetään vesi- ja meriympäristön tilaan kohdistuvia paineita kuten ravinnekuormitusta, haitallisten aineiden päästöjä, roskaantumista ja valumia, meren osalta myös vedenalaista melua.

Maaperän puhtaudesta on pidettävä huolta. Puhtaasta maaperästä myös haitallisten aineiden vesistökuormitus on vähäisempää. MTK on huolestunut haitallisten aineiden päätymisestä maaperään kierrätyslannoitteiden mukana. Kiertotalouslain valmistelun yhteydessä on tarkasteltava muovien ja muiden maaperään kuulumattomien aineiden raja-arvoja tuoreimpien tutkimustietojen valossa.

Luvitus

Ympäristölupien ja ympäristöllisten arviointien käsittelyä tehostetaan. MTK pitää tärkeänä, että ympäristöä koskevat lupa- ja arviointimenettelyt etenevät sujuvasti ympäristönsuojelun korkeasta tasosta tinkimättä. Viranomaistoiminnan resurssointiin (ELY, AVI, tuomioistuimet) on kiinnitettävä huomiota myös laajemmin kuin ympäristölupien osalta. Raakkutapaus on tuonut esille laajamittaiset haasteet ELY-keskusten päätösten ja suositusten epämääräisyydestä ja niiden tulkinnan vaikeudesta.

Helsingissä 30.9.2024

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Leena Kristeri
Elinvoimajohtaja